

Éppen ebből kifolyólag nem lehet eléggé hangsúlyozni e helyen is az őstelepek felásatásánál a konyhahulladék fauna szorgalmas összegyűjtésének szükséges voltát, mert az ősember által évezredekkel ezelőtt elejtett vad- és tenyésztett házi állatok maradványainak hiteles gyűjteményéhez másként sehogyan sem lehet hozzájutni, mint csupán az őstelepeknek az idők folyamában egymásra rakódott kultúrrétegeiben.

Kelt a kolozsvármegyei Apahidán, 1912. év május hónap 30-án.

A TEREGOVAI FÖLDPÁTELEŐRORDULÁS KRASSÓ-SZÖRÉNY VÁRMEGYÉBEN.

Írta TELEGDI ROTH LAJOS.

1895 nyarán a krassó-szörényi középhegységben, Teregova és Mehadika táján, korán elhunyt kartársunk, ADA KÁLMÁNTÓL keresztülvitt részletes geológiai felvétel alkalmával a nevezett Teregovától Ny-ra, a helységtől nem messze, pegmatit vagy «vastag, biotitban igen szegény földpátér»-nek a kibukkanó rétegeit konstataálta, amelyek az Izvoru Lazului-nevű árok közepe tájától kezdve É felé való vonulatukban a Leo-árkon és a Teregova- és Cserbului-patak legkeletiebb részén át a Temes-folyó és Teregova-patak közti vízváltató 851 m-es magassági pontjáig, tehát közel 3 km-nyi kiterjedésre nyomozhatók.

Ez adatot azután átvettem és a «Krassova és Teregova környéke»-című részletes geológiai térkép magyarázó szövegében közöltem, egyúttal a «gyakorlati szempontból fontosabb kőzetanyagok»-ról szóló zárófejezetben e földpát-előfordulásnak ipari szempontból való nagy fontosságára utalván rá. A Teregovánál a csillámgneisz közt fellépő pegmatit-telérek földpátja ugyanis igen tiszta kaliföldpát vagy orthoklász, amelyet kivált a kerámiai iparban használnak. A vele társuló kvarc szintén tiszta fehér anyag, a csillám csak részenként, alárendeltebben lép fel.

Ez az előfordulás magára vonta dr. CUKOR FERENC, budapesti ügyvéd figyelmét, aki már az előbbi években a mondott hegységben tovább délre, a Duna mentén fekvő Tiszovica táján hasonló, de nem oly tiszta kőzetelőjövetelekre (e tájt csak zárványok) kutatott volt. CUKOR F. ügyvéd a Teregova melletti pegmatittelérekre tehát hajtattott is két a lejtőn egymás fölött fekvő tárót, melyek --- CSEH LAJOS bányatanácsos szerint --- két teléren (földpátéren) hatoltak át. E telérek szerinte 2-3 m vastagok, de ennél nagyobb vastagságot is érnek el és a tárók előrchajtásával még több a felszínen látható efféle telér volna átszelhető.

PETRIK L. tanár, aki a teregovai kaliföldpátot elemezte és használhatóságára gyakorlatilag is megvizsgálta, véleményében úgy nyilatkozik, hogy e földpát minőségénél fogva a kereskedelemben megforduló legjobb föld-

p á t f a j t á k k a l versenyezhet és a világkereskedelemben az őt megillető helyet biztosíthatná magának. Szállítási nehézségek nincsenek, mert a község szélén fekvő bánya felől jó út vezet a vasuti állomásra, amely mellett a Temes-folyó is tovasiet.

Az 1910. év elején Cukor ügyvéd azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy ebben az ügyben támogassam, hogy — ha lehetséges — esetleg nagyobb mérvű vállalat jöhessen létre, egyúttal megjegyezvén, hogy ily vállalat létrejötte esetén az állam részéről lényeges szállítási kedvezményeken kívül bizonyos szubvenció is meg lett neki ígérve. A magam részéről e tekintetben adott ígéretemnek eleget teendő. HAMBLOCH ANTAL igazgatóhoz, a Rajna melletti Andernachon fordultam, akivel személyesen megismerkedni alkalmam volt és aki többek közt a rajnai trasszról szóló több érdekes értekezést is tett közö. HAMBLOCH igazgató az én tudakozásomra a legnagyobb szívességgel késznek nyilatkozott, ebben az őt is nagyon érdeklődő ügyben ténylegesen eljárni, amit teljesen be is váltott, amennyiben a kerámiai ipar legjelentékenyebb képviselőivel Szászországban és Turingiában lépett érintkezésbe. A Németországba küldött teregovai anyaggal megejtett égetési és olvasztási kísérletek ott is «kiváló eredményt» szolgáltatottak, minek folytán ez elsőrendű szakkörök is a teregovai földpátot n a g y o n h a s z n á l h a t ó n a k jelentették ki.

A hosszabb ideig tartó tárgyalások végeredménye azonban az volt, hogy a németországi illető ipari körök a maguk részéről nagyobb vállalatot nem akartak nyelbeutni, mert ez az «ugyan rendkívül ritka anyag» az ő szempontjukból igen távol félreesik.

Ily viszonyok közt legjobb volna magában az országban, Teregovánál, nagyobb mérvű ipartelep létrehozni, mely ipartelep a nyersanyag kiválóságánál fogva ugyancsak virágozhatna.

Kelt Budapesten, 1912 március 15-én.

AZ ANDALUZIT ÚJ ELŐFORDULÁSA HAZÁNKBAN.

Írta VENDL ALADÁR dr.¹

— A 64. ábrával. —

A fejérvármegyei Velencei-hegység gránitijának közvetlen kontaktusában a kontakt zóna legerősebben metamorfizált kontakt-kőzetét egy andaluzitot tartalmazó, sztomolitszerű keskeny zóna képviseli. Ez a sztomolitszerű kőzet csak a «Szűzvári malom»-tól D-re levő egyik rövid árkoeskában tanulmányozható. Maga a szürkeszínű kőzet tömött, teljesen átkristályosodott, melynek

¹ Előadta a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyűlésének szakülésén Veszprémben 1912 augusztus 28-án.